

نامه‌هایی به ناصرالدین شاه

مجموعه‌ای از عرایض
متضمن اوامر شاه به امین‌السلطان
میان سال‌های ۱۳۰۰-۱۳۰۳ ق.

به کوشش

مجید عبدالمین

www.ketab.ir

نامه‌هایی به ناصرالدین شاه

مجموعه‌ای از عرایض
متضمن اوامر شاه به امین‌السلطان
میان سال‌های ۱۳۰۰-۱۳۰۳ ق.

www.ketab.ir

مجید عبدالمجید

به کوشش

کاوه حسن بیگلر

گرافیکست، طراح و مجری جلد

صدف

لیتوگرافی

آزاده

چاپ متن

حقیقت

صحافی

۱۱۰۰ نسخه

تیراژ

۱۴۰۳

چاپ دوم

انتشارات دکتر محمود افشار

ناشر

خیابان ولی عصر، بالاتر از پارک وی، عارف‌نسب، کوی دبیر سیاقی (لادن)، شماره ۶

تلفن: ۲۲۷۱۷۱۱۴ دورنما: ۲۲۷۱۷۱۱۵

با همکاری انتشارات سخن

خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان وحید نظری، پلاک ۴۸

تلفن: ۵-۶۶۹۵۳۸۰۴ دورنما: ۶۶۴۰۵۰۶۲

تلفن تماس برای تحویل کتاب در تهران و شهرستان‌ها

۵-۶۶۹۵۳۸۰۴

تکمله سوم

کتابی که با بودجه این موقوفات طبع و توزیع می‌شود باید کاملاً منطبق با نیت واقف و هدف وقفنامه باشد. اگر همه تألیفات و مجموعه‌هایی که به قلم واقف منتشر شده و یا می‌شود صد درصد این مطابقت را ندارد به سبب این است که واقف قصد چاپ آنها را با مال خود داشت، ولی زمانی که دارایی خود را وقف عام مخصوصاً برای انتشارات کتب تاریخی و ادبی نمود چاپ کتب خود را هم که دارای همین جنبه‌هاست به عهده بنیاد واگذار کرد.

اما این مجوز آن نیست که تألیفات دیگر را هم از هر نوع که باشد و برسد چاپ نماید. کتب نظم و نثری از گذشتگان یا آیندگان با بودجه آن چاپ خواهد شد که هدف غایی واقف را که ترویج زبان دری و تحکیم وحدت ملی ایران است در برداشته، کتابی که بویی از ناحیه‌گرایی و جدایی‌طلبی و حکایت از رواج زبان‌های خارجی به قصد تضعیف زبان دری و دیگر چیزهای تفرقه‌آمیز و روش‌ها و سیاست‌های فتنه‌انگیز داشته باشد نباید با بودجه این موقوفات طبع و توزیع شود.

نکته دیگر آنکه چون شاید برای چاپ کتب و فرهنگ‌نامه فارسی که دایره مانند یعنی انسیکلوپدی باشد و تاریخ کامل ایران که اوراق زیاد و هزینه بیشتر دارد، درآمد ماهیانه بنیاد کفاف خرج آنها را ندهد می‌توان با اندوخته بانکی این موقوفات چاپ نمود، به شرط آن که اجازه واقف در زمان حیات و موافقت شورای تولیت بعد از ممات یا هرکس و دستگاهی که قانوناً قائم مقام آنهاست باشد.

در تکمله دوم یادداشت واقف، منتشره در جلد سوم افغان‌نامه نگارم که کتب و رسالاتی که با بودجه این موقوفات چاپ می‌شود باید منزّه باشد از تحریکات سیاسی، مخصوصاً آلوده نباشد به اغراض سیاسی خارجی در لفاظیه پژوهش تاریخی و ادبی ایران‌شناسی... و در پایان آن تکمله افزودم بیم داشتیم که مبدا چنین رسالاتی سال‌ها بعد از ما نخواسته و ندانسته، به وسیله این بنیاد چاپ شود. پس لازم بود که در این یادداشت تذکری داده شود... عمده مخاطب این یادآوری‌ها بنیاد موقوفات خود ماست نه مؤسسات انتشاراتی دیگر که هر یک روش خاص خود را دارد و ما دخالتی در کار آنها نداریم.

تا زمانی که نویسنده این سطور متولی هستم و فرزند دانشمند من، ایرج افشار که به رموز نویسندگی کاملاً آگاه می‌باشد سرپرست انتشارات این بنیاد است، موجبی برای نگرانی نخواهد بود و بعد از ما هم امید است که این روش ادامه یابد؛ ان شاء الله.

فهرست مطالب کتاب

بیست و هفت	مقدمه مصتح
۱	۱. رقعۀ سهام الدوله: تقاضای خلعت به جهت حاکم جاجرم و عریضه کنت د منت فُرت
۲	۲. عریضه کامران میرزا نایب السلطنه: تقاضای تنخواه قشون نظامی
۳	۳. عریضه ابراهیم خان نایب اصطلیل: نظم اصطلیل و گله‌گزاری از امیرآخور
۴	۴. عریضه اقبال الدوله: شکایت از بی‌کاری و تقاضای شغل و منصب برای خود
۴	۵. عریضه حاجی اکبر، لله ملیجک: شکایت از شرارت و ظلم کریم خان یاور فوج ارنگه
۵	۶. عریضه فرهاد میرزا معتمدالدوله: توسط از آقامیرزاتقی
۶	۷. عریضه فرهاد میرزا معتمدالدوله: پیشنهاد خرید دستخط‌های محمدشاه
۶	۸. عریضه وزیر امور خارجه: سؤال از امین السلطان در ارتباط با مذاکره با انگلیسی‌ها
۷	۹. عریضه حاجی سیف الدوله میرزا: تقاضای رسیدگی به مشکلات مالی و ملکی خود
۸	۱۰. عریضه شخص ناشناس: شکایت از میرزا عیسی وزیر
۹	۱۱. عریضه حکیم الممالک: پاسخ به ادعاهای مالی مستوفی الممالک
۱۱	۱۲. عریضه میرزا علی‌اصغر خان امین السلطان: شرح شایعه‌های مطروحه در سطح شهر
۱۲	۱۳. عریضه عباسقلی خان قزوینی: شرح خدمات خود و تقاضای مساعدت مالی
۱۳	۱۴. پاسخ وزیر خارجه به سؤال شاه در ارتباط با عباسقلی خان قزوینی
۱۴	۱۵. عریضه یکی از زنان شاه: تقاضای مساعدت به جهت تعمیرات خانه
۱۴	۱۶. عریضه مسعود میرزا ظل السلطان: تقاضا از امین السلطان و تعیین روز مهمانی از شاه
۱۵	۱۷. عریضه ارسلان و امیراصلان: تقاضای مساعدت مالی
۱۶	۱۸. عریضه در باب حکومت کرمانشاهان و هرسین
۱۶	۱۹. عریاض متفرقه
۱۷	۲۰. نوشته جات متفرقه به خط شاه
۱۷	۲۱. عریضه نایب السلطنه: تقاضای اجازه برای اعزام گروه موزیک نظامی
۱۸	۲۲. عریضه اولاد مرحوم محمد شفیع میرزا از نوادگان فتح‌علی شاه
۱۹	۲۳. عریضه میرزا فضل‌الله دامغانی از معلمین دارالفنون
۲۲	۲۴. پاسخ به عریضه میرزا فضل‌الله سرتیپ دامغانی

۲۲۰	۲۷۲. ادامه عریضه عصمت الدوله
۲۲۰	۲۷۳. پاسخ شاه به عریضه عصمت الدوله
۲۲۰	۲۷۴. عریضه محمدمهدی خان اعتضادالدوله داماد شاه
۲۲۲	۲۷۵. پاسخ نایب السلطنه به شاه، در باب عریضه اعتضادالدوله
۲۲۳	۲۷۶. عریضه صدراعظم در باب وزارت تجارت
۲۲۴	۲۷۷. عریضه وزیر خارجه در باب پذیرایی از ایلچی آلمان
۲۲۵	۲۷۸. مطالب متفرقه
۲۲۶	۲۷۹. مطالب متفرقه
۲۲۷	۲۸۰. مطالب متفرقه
۲۲۷	۲۸۱. عریضه سلطان خانم زن شاه
۲۲۸	۲۸۲. عریضه حجت الاسلام تبریز در باب تقاضای یک حلقه انگشتری
۲۲۹	۲۸۳. عریضه اختر السلطنه زن شاه
۲۳۰	۲۸۴. عریضه آصف الدوله در باب فرمان لقب خانی وکیل التجاره روس در مشهد
۲۳۱	۲۸۵. عریضه در باب عمل چوب گیلان
۲۳۱	۲۸۶. عریضه آغا علی خواجه انیس الدوله در باب بنایی عمارات
۲۳۲	۲۸۷. عریضه حاجی میرشکار در باب اختلاف ملکی با اهالی روستای امگل
۲۳۲	۲۸۸. عریضه آغا جوهر معتمد الحرم خواجه باشی
۲۳۳	۲۸۹. عریضه امین لشکر در باب روستای جعفرآباد
۲۳۴	۲۹۰. عریضه امین السلطان مبنی بر تقاضای کارد مرضع برای آقادایی
۲۳۵	۲۹۱. عریضه عصمت الدوله دختر شاه در باب گله از دست طلبکاران
۲۳۶	۲۹۲. عریضه در باب تقاضای ساخت خانه جهت آغامحمد خواجه کرمانشاهی
۲۳۶	۲۹۳. عریضه کنت دو منت فورت
۲۳۷	۲۹۴. عریضه فرهاد میرزا معتمد الدوله در باب تعمیر گنبد حضرت علی ^ع
۲۳۸	۲۹۵. عریضه تلگرافی تظلم خواهی سادات گون آبادی از دست حاج میرزا مهدی
۲۳۸	۲۹۶. عریضه استاد اسماعیل مقتی باشی
۲۴۰	۲۹۷. عریضه افتخار السلطنه دختر فتحعلی شاه
۲۴۱	۲۹۸. تلگراف سهام الدوله در باب سواره جاجرمی
۲۴۱	۲۹۹. عریضه غلام حسین خان غقاری امین خلوت
۲۴۲	۳۰۰. عریضه امین السلطان در باب تنظیمات امر نظم اردو
۲۴۳	۳۰۱. عریضه امین السلطان در باب شرح بیماری و گزارش امور روزانه
۲۴۴	۳۰۲. پاسخ شاه به عریضه امین السلطان

۲۴۵	۳۰۳. عریضهٔ وکلای تجار قزوین در باب وضعیت مجالس تجارت دیوان
۲۴۶	۳۰۴. عریضهٔ امیر قائن در باب اجازهٔ مرخصی از اردو
۲۴۷	۳۰۵. عریضهٔ علیقلی خان مخبرالدوله
۲۴۸	۳۰۶. تلگراف روزنامهٔ خط خراسان در باب الواط سبزوار
۲۴۹	۳۰۷. عریضهٔ مخبرالدوله در باب اظهار دوستی با امین السلطان
۲۵۰	۳۰۸. عریضهٔ ملک التجار دربارهٔ دعوی ملکی با فرمانفرما
۲۵۱	۳۰۹. تلگراف معین الملک در باب تعیین تکلیف امور محوله
۲۵۲	۳۱۰. فهرست عرایض محمدحسن خان صنیع الدوله
۲۵۲	۳۱۱. عرایض مختلفه از سلطان خانم و امین اقدس از زنان ناصرالدین شاه
۲۵۳	۳۱۲. عریضهٔ عصمت الدوله همسر دوست محمدخان معیرالممالک
۲۵۴	۳۱۳. عریضه در باب مقرری آغاسیدابراهیم خواجه
۲۵۵	۳۱۴. عریضهٔ نایب السلطنه در باب امر خزانهٔ نظام
۲۵۶	۳۱۵. عریضهٔ محمودخان ملک الشعراء در باب تقاضای مساعدت مالی
۲۵۷	۳۱۶. عریضهٔ وزیر خارجه در باب احترامات و نایب اول سفارت روس
۲۵۸	۳۱۷. عرایض پرویزمیرزا نیرالدوله
۲۵۹	۳۱۸. ادامهٔ عرایض پرویزمیرزا نیرالدوله
۲۶۰	۳۱۹. عریضهٔ میرزا علی نقی حکیم الممالک
۲۶۱	۳۲۰. ادامهٔ عریضهٔ میرزا علی نقی حکیم الممالک
۲۶۲	۳۲۱. پاسخ شاه به عریضهٔ حکیم الممالک
۲۶۳	۳۲۲. عریضه در باب املاک خالصه
۲۶۳	۳۲۳. عریضه در باب تقاضای سهم آبه از رودخانهٔ کرج
۲۶۴	۳۲۴. عریضهٔ بشیرالملک در باب تقاضای مساعدت مالی
۲۶۴	۳۲۵. عریضهٔ محمدحسین افغان و تقاضای مساعدت مالی
۲۶۵	۳۲۶. عریضهٔ حاجی محمدحسن خان و تقاضای مساعدت مالی
۲۶۶	۳۲۷. عریضه در باب مساعدت مالی
۲۶۹	فهرست اسامی اشخاص و القاب
۲۸۱	فهرست اسامی جغرافیایی
۲۸۷	فهرست مدنی، اجتماعی، اداری و واژه‌های خاص
۳۰۵	فهرست طوایف، ایلات، خاندان‌ها و مذاهب
۳۰۷	بخش تصاویر
۳۵۷	منابع و مآخذ